

Wybory w Macedonii – autorytaryzm w podzielonym społeczeństwie

Marta Szpala

Rządząca od 2006 roku prawicowa partia VMRO-DPMNE Nikoli Gruevskiego odniosła zdecydowane zwycięstwo w przedterminowych wyborach parlamentarnych 27 kwietnia, uzyskując 42% głosów i 61 miejsc w 123-osobowym parlamencie. Partner koalicyjny VMRO-DPMNE – Demokratyczna Partia na rzecz Integracji (DUI) zwyciężyła wśród mniejszości albańskiej, zdobywając 16% głosów i 19 mandatów. Jest to czwarte z kolei zwycięstwo w wyborach parlamentarnych ugrupowania premiera Gruevskiego. Kandydat VMRO-DPMNE Gjorge Ivanov zwyciężył także w odbywających się równolegle wyborach prezydenckich, uzyskując 56% głosów. Opozycyjne ugrupowania – Partia Socjaldemokratyczna (23% głosów) oraz Albańska Demokratyczna Partia Odrodzenia – odmówiły objęcia mandatów i zapowiedziały bojkot parlamentu, twierdząc, że wyniki wyborów zostały sfałszowane.

Komentarz

- Wybory potwierdziły niekwestionowaną dominację premiera Gruevskiego na macedońskiej scenie politycznej oraz lidera DUI – Ali Ahmetiego wśród albańskiej części społeczeństwa (25% obywateli). Oba ugrupowania zawdzięczają popularność ideologii nacjonalistycznej, która pogłębia podziały, a nawet segregację społeczeństwa według linii etnicznych. Udało im się także całkowicie przejąć kontrolę nad instytucjami państwowymi (wymiar sprawiedliwości, administracja), mediami i sektorem pozarządowym. Rozdzielanie miejsc pracy w sektorze publicznym oraz kontraktów i koncesji w gospodarce są narzędziem dyscyplinowania społeczeństwa. Biorąc pod uwagę dominację sektora publicznego w macedońskiej gospodarce i niewielkie inwestycje zagraniczne, zmiana elity rządzącej wydaje się obecnie niemożliwa. Tym bardziej że ugrupowania rządzące kontrolują proces wyborczy – były to już trzecie przedterminowe wybory od roku 2008, które są organizowane w momencie wygodnym dla władz.
- Rządy koalicji VMRO-DPMNE i DUI oparte na ideologii nacjonalistycznej i ignorowaniu zasad demokratycznych pogłębiają izolację międzynarodową Macedonii i podziały społeczne. Do 2009 roku Macedonia była liderem procesu integracji z UE i spełniała wszystkie techniczne kryteria uzyskania członkostwa w NATO. Oba te procesy zostały zahamowane przez konflikt z Grecją, która domaga się od Skopje m.in. zmiany nazwy państwa. Brak reform i postępów we wdrażaniu unijnych regulacji szczególnie w zakresie

rządów prawa doprowadził do zamrożenia integracji i z UE, a ideologia nacjonalistyczna doprowadziła do eskalacji sporów z większością sąsiadów, szczególnie z Bułgarią i Grecją.

- Pogłębia się etniczna separacja społeczeństwa, choć macedońskie i albańskie partie współpracą na poziomie rządowym podsycają jednocześnie wzajemną wrogość. Podziały społeczne, wygodne dla rządzących, w dłuższej perspektywie zagrażają stabilności i jedności państwa. Tym bardziej że interesy obu społeczności stają się coraz bardziej sprzeczne, a autokratyczny model rządzenia uniemożliwia neutralizowanie konfliktów na drodze debaty i wypracowania kompromisowych rozwiązań. Jednak skuteczność dotychczasowej polityki, która odwraca uwagę społeczeństwa od problemów gospodarczych i zapewnia poparcie społeczne, powoduje, że będzie ona kontynuowana.